MALTA

QORTI ĊIVILI

PRIM' AWLA

ONOR. IMĦALLEF

LAWRENCE MINTOFF

Seduta tal-5 ta' Ottubru, 2015

Rikors Maħluf Numru: 369/09LM

Alfred Spiteri u Joseph Spiteri

vs

Awtorità dwar it-Trasport ta' Malta u l-Kummissarju tal-Pulizija; u b'digriet tat-12 ta' Jannar 2010 l-Awtorità għat-Trasport f'Malta assumiet l-atti minflok l-Awtorità dwar it-Trasport ta' Malta

Il-Qorti,

Rat ir-Rikors Maħluf ippreżentat fl-14 ta' April, 2009 mill-atturi **Alfred Spiteri u Joseph Spiteri** fejn ikkonfermaw bil-ġurament u għar-raġunijiet imfissra talbu li din il-Qorti:

1. *Illi fis-sena elf disa' mija tlieta u disgħin (1993), Angelo Spiteri, illum mejjet, importa f'Malta tliet (3) vetturi tat-tip open top double deckers, bl-iskop speċifiku li dawn il-vetturi jintużaw sabiex jiġi*

provdut servizz ta' trasport, prinċipalment fis-settur tat-turiżmu. L-istess Angelo Spiteri kien ikkommetta ruħu għal dan l-investiment wara li dan it-tip ta' servizz kien ġie indirizzat favorevolment fil-Pjan Strutturali għall-Gżejjer Maltin ippubblikat fl-elf disa' mija u disgħin (1990), fejn fil-paragrafu mmarkat bħala Policy PTR12 kien ġie speċifikatament ikkontemplat li "Bus operators will be encouraged to experiment with special types of service for tourists such as open top buses and road trains";

2. *Illi l-Awtorità konvenuta kienet espressament awtorizzat bil-miktub lill-imsemmi Angelo Spiteri sabiex jimporta u jopera l-imsemmija vetturi. L-imsemmija vetturi waslu Malta, fejn tħallas id-dazju relattiv fuqhom, u l-awtorità doganali lokali sussegwentement irrilaxxat il-vetturi skont il-liġi fil-pussess ta' Angelo Spiteri;*

3. *Illi sussegwentement saret talba formali għar-reġistrazzjoni tal-istess vetturi kif ukoll għall-għoti tal-liċenzji relattivi, bil-għan li l-vetturi de quo jkunu jistgħu jiġu operati għal skop tat-trasport ta' passiġġieri fit-toroq tal-Gżejjer Maltin;*

4. *Illi permezz ta' diversi komunikazzjonijiet, l-Awtorità konvenuta kienet uriet il-ħsieb tagħha li tikkonċedi l-liċenzji meħtieġa lil dawn il-vetturi. Dan il-ħsieb madankollu qatt ma mmanifesta ruħu fl-att pożittiv tal-għoti tal-liċenzji, bil-konsegwenza li Angelo Spiteri, u in segwitu ta' mewtu, martu u wliedu, inkluż l-atturi, baqgħu miżmuma milli joperaw tali vetturi importati regolarment;*

5. *Illi l-imsemmi Angelo Spiteri, u wara l-mewt tiegħu, martu u wliedu inkluż l-atturi, ġew imċaħħda illegalment għal dawn l-aħħar ħmistax-il sena mill-permessi u mil-liċenzji meħtieġa u dan stante li ma kienet teżisti l-ebda raġuni għaliex dawn il-permessi u liċenzji ma kellhomx jingħataw, kif del resto ġie kostantement ammess mill-Awtorità konvenuta.*

6. *Illi permezz ta' ilment bin-numru sitta (6) tal-elfejn u sitta (2006), l-atturi, flimkien ma' ommhom Marianna, armla ta' Angelo Spiteri, u oħthom Karen, miżżewġa Camilleri, aġixxew fil-konfront tal-Awtorità konvenuta bil-manjiera u bil-proċedura kkontemplati fil-Kap. 379 tal-Liġijiet ta' Malta;*

7. *Illi permezz ta' deċiżjoni mogħtija mill-Onorabbli Kummissjoni għall-Kummerċ Ġust fil-ħmistax (15) ta' Ottubru 2008, ġie dikjarat li l-għemil tal-Awtorità konvenuta fil-konfront tal-atturi kien leżiv tal-Artikolu 9(1), (2) (e) tal-Kap. 379, u li l-Awtorità konvenuta aġixxiet abbużivament, b'mod illi mmanipulat is-suq sabiex taġevola l-kompetituri diretti tal-esponenti;*

8. *Illi b'konsegwenza ta' dan kollu l-atturi, flimkien ma' ommhom Marianna armla ta' Angelo Spiteri u oħthom Karen miżżewġa Camilleri, sofrew danni kummerċjali sostanzjali, li għalihom huma unikament responsabbli l-konvenuti;*

9. *Illi filwaqt li l-esponenti baqgħu jitolbu lill-Awtorità konvenuta tinħarġilhom liċenzja sabiex joperaw bl-open top double decker buses, l-istess Awtorità konvenuta ħarġet liċenzji lill-operatur kompetitur biex jopera b'vettura l-istess għamla, iżda mhux lill-esponenti;*

10. *Illi permezz ta' skritturi privati datati tnejn (2) ta' April, 2009, l-imsemmija Marianna armla ta' Angelo Spiteri u Karen miżżewġa Camilleri assenjaw favur l-atturi d-dritt rispettiv tagħhom biex jipproċedu ġudizzjarjament kontra l-istess konvenuti għar-riżarċiment tad-danni subiti, b'liema assenjazzjoni l-konvenuti ġew mgħarrfa ġudizzjarjament, kif trid il-liġi;*

11. Illi minkejja li ġew interpellati sabiex jersqu għal-likwidazzjoni u ħlas ta' danni, il-konvenuti baqgħu lkoll inadempjenti.

Għaldaqstant l-atturi umilment jitolbu li din l-Onorabbli Qorti jogħġobha:

1. tiddikjara u tiddeċiedi illi b'konsegwenza tal-għemil illegali tal-konvenuti kif premess, l-atturi sofrew danni inġenti għal liema danni huma responsabbli l-istess konvenuti, jew min minnhom;

2. tillikwida d-danni hekk sofferti mill-atturi occorrendo permezz tal-opera ta' periti nominandi;

3. tikkundanna lill-konvenuti jew min minnhom iħallsu lill-atturi d-danni kif likwidati in forza tat-tieni domanda.

u dan previa kull provvediment ieħor li lilha jidhrilha xieraq u opportun.

Bl-ispejjeż, inkluż dawk tal-Protest Gudizzjarju bin-numru 140/2009, u bl-imgħax legali, mill-ewwel (1) ta' Jannar tas-sena 1994 sal-jum tal-pagament effettiv, kontra l-konvenuti, li huma minn issa inġunti in subizzjoni.

Rat ir-Risposta Maħlufa tal-**Kummissarju tal-Pulizija** li ġiet ippreżentata fit-23 ta' Settembru, 2009 fejn ġie eċċepit dan li ġej:

1. Preliminarjament, l-esponenti mhuwiex il-leġittimu kontradittur u għandu jiġi liberat mill-osservanza tal-ġudizzju stante illi l-mansjoni tal-ħruġ ta' liċenzi relattivi għal open top double decker buses ma taqax fil-funzjonijiet tiegħu;

2. Illi preliminarjament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-esponenti qiegħed jeċipixxi formalment ukoll illi l-azzjoni tar-

rikorrenti hija perenta ai termini tal-Artikolu 469A (3) tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta) bit-trapass ta' snin mid-data minn meta r-rikorrenti ingħataw deċiżjoni dwar it-talba tagħhom;

3. *Illi preliminarjament u mingħajr preġudizzju għas-suespost, inkwantu dina l-azzjoni qiegħda titlob id-diskussjoni mill-ġdid ta' mertu diġà trattat u deċiż fil-kawża fl-ismijiet 'Angelo Spiteri vs Il-Kummissarju tal-Pulizija u Michael Seychell bħala Chairman, għan-nom u in rappreżentanza tal-Awtorità dwar it-Trasport Pubbliku' (Appell Kostituzzjonali 1539/93) u dan saħansitra mill-Qorti Kostituzzjonali b'sentenza tad-19 ta' April 2004 u dan senjatament dwar it-talba għall-ħruġ ta' liċenzja tal-vetturi mertu tal-kawża odjerna, dwar liema mertu l-azzjoni odjerna tikkozza mal-awtorità ta' res iudicata stabbilita permezz tal-imsemmija sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali;*

4. *Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-premess il-pretensjonijiet vantati mir-rikorrenti huma infondati fil-fatt u fid-dritt u għandhom jiġu miċħuda u dan peress illi r-rikorrenti ma għandhom ebda 'dritt' li jottjentu liċenzja iżda tali liċenzja tinħareġ a bażi ta' diversi konsiderazzjonijiet fosthom dawk ta' sigurtà tal-pubbliku;*

5. *Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-premess, it-talbiet attriċi huma insostenibbli skont il-liġi, billi l-vetturi importati mill-atturi ma jikkonformawx mad-disposizzjonijiet viġenti;*

6. *Illi subordinatament u mingħajr preġudizzju għall-premess, ai termini tas-subinċiż 5 tal-Artikolu 469A tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta' Malta, l-annullament minn Qorti ta' att amministrattiv kommess minn awtorità pubblika ma twassalx għal għoti ta' danni mill-istess Qorti sakemm ma jiġix ippruvat li l-awtorità pubblika aġixxiet in mala fede, irraġonevoli jew meta l-azzjoni mitluba mill-*

attur setgħet legalment u raġjonevolement tiġi miċħuda taħt kull setgħa oħra;

7. *Salv eċċezzjonijiet ulterjuri;*

Bl-ispejjeż.

Rat ir-Risposta Maħlufa tal-konvenuta **Awtorità għat-Trasport f'Malta** ippreżentata fil-25 ta' Settembru 2009, fejn eċċepiet dan li ġej:

Difiża

L-atturi qed jippretendu, in effett li l-Awtorità abbużat mill-poteri tagħha u li bħala konsegwenza tal-abbuż huma sofrew danni, li għalihom għandha tirrispondi l-Awtorità. Ir-rimedju għal dan it-tip ta' aġir hu kontemplat fl-Artikolu 469A tal-Kap 12 tal-Liġijiet ta' Malta u għalhekk l-Awtorità qed tirrispondi a bażi tal-presuppost li din hi azzjoni li tressqet taħt l-Artikolu 469A.

1. *L-azzjoni hi perenta, billi t-terminu perentorju ta' sitt xhur ikkontemplat fis-subinċiż (3) tal-istess artikolu għadda.*

2. *Mingħajr preġudizzju għas-suespost, l-azzjoni fir-rigward tal-perjodu bejn l-1994 sad-19 ta' April 2004 hi res iudicata u dan għaliex l-Onorabbli Qorti tal-Appell (Sede Kostituzzjonali) kienet diġà ċaħdet il-pretensjoni ta' Angelo Spiteri li l-vetturi inkwistjoni kellhom jiġu liċenzjati[1].*

3. *Mingħajr preġudizzju għas-suespost jingħad li:*

[1] **Angelo Spiteri vs. Il-Kummissarju tal-Pulizija u Michael Seychell bħala Chairman, għan-nom u in rappreżentanza tal-Awtorità dwar it-Trasport Pubbliku**, Qorti tal-Appell (Sede Kostituzzjonali), (19 ta' April 2004).

a. *L-allegazzjoni ċentrali f'din l-azzjoni hi li l-Awtorità hija responsabbli għad-danni peress li kisret id-dispożizzjonijiet tal-Att dwar il-Kompetizzjoni (Kap. 379). Id-deċiżjoni tal-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust tat-8 ta' Ottubru 2008 (li hija d-deċiżjoni li kkonkludiet li kien hemm ksur tal-Kap 379 min-naħa tal-Awtorità) hi soġġetta għal talba għal stħarriġ ġudizzjarju u jekk dak l-istħarriġ iwassal biex id-deċiżjoni tal-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust tiġi annullata, l-azzjoni tisfa fix-xejn. Fi kwalunkwe każ, l-Awtorità tirrileva li hemm lok għal soprasessjoni ta' din il-kawża sakemm tiġi deċiża l-kawża dwar id-deċiżjoni tal-Kummissjoni tal-Kummerċ Ġust. Kopja tar-rikors ġuramentat u tar-risposti relattivi tal-intimati annessi u mmarkati bħala Dokument ADT 2.*

b. *Sabiex tirnexxi din l-azzjoni, s-soċjetà rikorrenti jeħtieġ li tipprova (i) il-mala fede tal-Awtorità jew l-aġir mhux raġonevoli tagħha; u (ii) id-danni allegatament imġarrba minħabba l-allegat aġir; (iii) in-ness bejn l-allegati danni u l-kawża ta' dawn id-danni minħabba l-allegat aġir tal-Awtorità; u (iv) illi hi qdiet l-obbligu tagħha li timminimizza d-danni allegati. Fi kwalunkwe każ, l-Awtorità tiċħad li hi ħatja ta' kwalsiasi aġir in mala fede u/jew illegali u/jew li hi responsabbli għal u/jew li kkawżat kwalunkwe dannu lill-atturi.*

B'riżerva għall-eċċezzjonijiet ulterjuri b'mod partikolari, però mhux biss, f'każ li l-atturi jiddikjaraw li din mhix azzjoni mressqa taħt l-Artikolu 469A.

Il-Fatti

1. *Fir-rigward tal-ewwel paragrafu, l-Awtorità ma tistax tikkummenta dwar liema konsiderazzjonijiet għamel is-Sur Spiteri biex wasal għad-deċiżjoni biex jimporta open top buses. Jiġi rilevat li l-Pjan Strutturali għall-Gżejjer Maltin kienet biss dikjarazzjoni ta' ħsieb min-naħa tal-*

Gvern li, naturalment, wieħed ma setax jikkommetti ruhu a bażi tagħha jekk mhux a riskju tiegħu.

2. *Fir-rigward tal-fatti esposti mir-rikorrenti fit-tieni paragrafu, jiġi rilevat li l-Awtorità qatt ma tat permess lir-rikorrenti sabiex huma joperaw l-open top buses mertu ta' din il-kawża. Jingħad li l-Awtorità ma oġġezzjonatx għar-rikjesta tar-rikorrenti li jimporta l-open top buses inkwistjoni sakemm il-vetturi kienu jikkonformaw f'kull ħin mar-Regolamenti tal-Pulizija u mar-regolamenti tal-Awtorità (vide Dok AS 3 ppreżentat mir-rikorrenti);*

3. *Il-fatti msemmija fil-paragrafu numru 3 mhumiex kontestati;*

4. *Fir-rigward tar-raba' paragrafu l-Awtorità tgħid li din il-kwistjoni tinfirex fuq perjodu bejn l-1993 sal-2008 matul liema perjodu sar ċertu tibdil u emendi fil-liġijiet u l-policies tal-Gvern u tal-Awtorità. L-Awtorità infurmat lil Angelo Spiteri u/jew ir-rikorrenti li l-open top buses inkwistjoni jiġu liċenzjati biss jekk dawn jikkonformaw mal-liġijiet u regolamenti li jkunu viġenti. L-Awtorità ddeċidiet ma tilliċenzjax l-open top buses peress illi (i) dawn il-vetturi ma kinux jikkonformaw mal-liġi meta ġew importati, u (ii) sussegwentement ħadet id-deċiżjoni li ma lliċenzjatx il-vetturi inkwistjoni abbażi ta' konsiderazzjonijiet ta' road safety, kif jidher mill-korrispondenza annessa u mmarkata bħala Dokumenti ADT3, ADT4, ADT5 u ADT6.*

5. *Fir-rigward tal-ħames paragrafu l-Awtorità ssibha diffiċli tifhem kif Angelo Spiteri u, wara mewtu, ir-rikorrenti jgħidu li huma ġew imċaħħda illegalment għal dawn l-aħħar ħmistax-il sena mill-permessi u mil-liċenzji meħtieġa. Kif diġà ingħad, mis-sentenza tal-Qorti tal-Appell (Sede Kostituzzjonali) tal-2004, l-Awtorità ma kinitx aġixxiet b'mod illegali bejn 1993 sal-2004. Addizzjonalment, kif ġià ġie rilevat (i) l-Awtorità ddeċidiet li ma tilliċenzjax il-vetturi meta kienu importati għaliex dawn ma kinux jikkonformaw mal-liġi u (ii)*

sussegwentement ħadet id-deċiżjoni li ma lliċenzjatx il-vetturi inkwistjoni abbażi ta' konsiderazzjonijiet ta' road safety.

6. *Fir-rigward tal-fatti esposti fis-sitt paragrafu, jingħad li r-rikorrenti kienu għamlu ilment mad-Direttur tal-Uffiċċju tal-Kompetizzjoni Ġusta li permezz tiegħu ġie allegat li ċertu aġir tal-Awtorità kien jikkostitwixxi ksur tal-Artikolu 9(2)(e) tal-Kap 379 tal-Liġijiet ta' Malta. L-Awtorità rrispondiet illi hi ma kinetx tikkwalifika bħala intrapriża skont il-Kap 379 li kien jipprovdi li l-kelma 'intrapriża' tfisser:*

   "Kull persuna sew jekk tkun individwu, korp magħqud jew mhux magħqud jew kull enti oħra, bi skop ta' xi, ***attività ekonomika*** *u tinkludi grupp ta' intrapriżi" (emfazi miżjuda).*

   Id-Direttur kien aċċetta r-risposta tal-Awtorità u ddeċieda li l-Kap 379 ma setax japplika fil-konfront tal-Awtorità billi l-Awtorità mhix intrapriża ai termini tal-Kap 379. Wara din id-deċiżjoni, tressqu proċeduri quddiem il-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust li ddeċieda b'mod differenti mid-Direttur tal-Uffiċċju tal-Kompetizzjoni Ġusta.

7. *L-Awtorità taqbel mal-fatti esposti fil-paragrafu numru 7. Jingħad però li f'dan ir-rigward l-Awtorità dwar it-Trasport ta' Malta ppreżentat kawża quddiem il-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili sabiex id-deċiżjoni tal-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust tal-15 ta' Ottubru 2008 tiġi soġġetta għal stħarriġ ġudizzjarju u sabiex tiġi dikjarata nulla u inattendibbli.*

8. *Fir-rigward tat-tmien paragrafu l-Awtorità tiċħad li hi qatt aġixxiet b'mod illegali u tiċħad li hi responsabbli għal xi danni kummerċjali li allegatament sofrew ir-rikorrenti;*

9. *Fir-rigward tad-disa' paragrafu, jiġi rilevat illi l-liċenzji li ġew maħruġa lil operatur ieħor inħarġulu wara li rebaħ tender li kien miftuħ għall-pubbliku – liema tender kien ġie maħruġ b'mod ġust u trasparenti. Ir-rikorrenti kellhom kull dritt u kull opportunità li jipparteċipaw fil-proċess kompettittiv għall-ħruġ tat-tender iżda qatt ma ssottomettew l-applikazzjoni tagħhom f'dan ir-rigward. Jiġi rilevat ukoll li dan l-operatur kien obbligat kuntrattwalment li jara li l-vetturi li jopera jilħqu ċerti standards ta' inter alia safety u emissions;*

10. *Fir-rigward tal-għaxar paragrafu, l-Awtorità m'għandhiex x'tikkummenta;*

11. *Fir-rigward tal-ħdax-il paragrafu, kif diġà eċċepit, l-Awtorità tiċħad li hi qatt aġixxiet b'mod illegali u tiċħad kull responsabbilità għall-allegati danni li sofrew ir-rikorrenti.*

Rat l-atti kollha tal-kawża.

Rat il-verbal tas-seduta tas-6 ta' Novembru, 2009 fejn il-Qorti kif diversament ippresjeduta tat żmien lill-avukati difensuri tal-partijiet biex jagħmlu s-sottomissjonijiet tagħhom dwar l-eċċezzjonijiet preliminari tal-konvenuti u ħalliet il-kawża għat-trattazzjoni dwar dawn l-eċċezzjonijiet.

Rat in-noti ta' osservazzjonijiet tal-avukati difensuri tal-partijiet dwar l-eċċezzjonijiet preliminari tal-konvenuti.

Rat is-sentenza tat-28 ta' Ottubru, 2010 ta' din il-Qorti kif diversament ippresjeduta li ħelset lill-Kummissarju tal-Pulizija mill-ħarsien tal-ġudizzju, u

laqgħet l-eċċezzjoni tad-dekadenza taħt l-Artikolu 469A tal-Kap. 12 u għalhekk ċaħdet it-talbiet tal-atturi u kkundannathom iħallsu l-ispejjeż kollha tal-kawża.

Rat ir-Rikors tal-Appell ippreżentat mill-atturi fis-17 ta' Novembru, 2010 li appellaw mis-sentenza deċiża fit-28 ta' Ottubru, 2010.

Rat ir-Risposti tal-Appell ippreżentati rispettivament mill-konvenuti, mill-Kummissarju tal-Pulizija fit-2 ta' Diċembru, 2010 u mill-Awtorità għat-Trasport f'Malta fl-14 ta' Diċembru, 2010.

Rat is-sentenza tat-30 ta' Mejju, 2014 tal-Qorti tal-Appell li ddisponiet mill-imsemmi appell tal-atturi billi (i) qieset li l-Kummissarju tal-Pulizija hu leġittimu kontradittur għall-azzjoni attriċi iżda ċaħdet it-talbiet attriċi fil-konfront tiegħu peress li tqis l-azzjoni perenta taħt l-Artikolu 469A tal-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili, u (ii) fil-konfront tal-Awtorità ghat-Trasport f'Malta rrevokat is-sentenza appellata fejn sabet l-azzjoni attriċi perenta u b'hekk ċaħdet l-ewwel eċċezzjoni ta' preskrizzjoni tal-imsemmija Awtorità, u ordnat li l-atti tal-kawża jintbagħtu lura lill-ewwel Qorti biex din tkompli tisma' u tiddeċiedi l-każ fil-konfront biss tal-Awtorità għat-Trasport f'Malta.

Rat is-surroga tat-18 ta' Settembru, 2014 fejn din il-kawża ġiet assenjata lil din il-Qorti kif inhi llum ippresjeduta.

Rat il-verbal tas-seduta tat-13 ta' April, 2015 fejn il-kawża tħalliet għat-trattazzjoni dwar l-eċċezzjonijiet tal-Awtorità konvenuta dwar *res iudicata* u dwar is-soprasessjoni pendenti l-eżitu tar-Rikors Maħluf numru 592/2009 fl-ismijiet Awtorità dwar it-Trasport vs Avukat Ġenerali et.

Semgħet lill-avukati difensuri tal-partijiet jittrattaw dwar l-imsemmija eċċezzjonijiet preliminari tal-konvenuta Awtorità għat-Trasport f'Malta.

Rat il-verbal tas-seduta tat-18 ta' Mejju, 2015 fejn il-kawża tħalliet għas-sentenza dwar it-tieni eċċezzjoni preliminari tal-konvenuta Awtorità għat-Trasport f'Malta u għal digriet dwar it-talba tal-istess konvenuta għas-soprasessjoni pendenti l-eżitu tar-Rikors Maħluf numru 592/2009/2 MC fl-ismijiet Awtorità dwar it-Trasport vs Avukat Ġenerali et.

Ikkunsidrat:

Dan id-digriet huwa dwar it-talba tal-Awtorità konvenuta għas-soprasessjoni pendenti l-eżitu tar-Rikors Maħluf numru 592/2009 fl-ismijiet Awtorità dwar it-Trasport vs Avukat Ġenerali et.

L-Awtorità konvenuta tikkontendi li l-allegazzjoni ċentrali tal-atturi f'din il-kawża hi li l-Awtorità hija responsabbli għad-danni peress li kisret id-dispożizzjonijiet tal-Att dwar il-Kompetizzjoni (Kap. 379). Id-deċiżjoni tal-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust tat-8 ta' Ottubru 2008 (li hija d-deċiżjoni li kkonkludiet li kien hemm ksur tal-Kap 379 min-naħa tal-Awtorità) qed tiġi impunjata mill-Awtorità konvenuta permezz ta' proċeduri separati li ġew istitwiti bir-Rikors Maħluf numru 592/2009/2 MC fl-ismijiet Awtorità dwar it-Trasport vs Avukat Ġenerali et.

L-Awtorità konvenuta tirrileva li hemm lok għal soprasessjoni ta' din il-kawża sakemm tiġi deċiża l-kawża dwar id-deċiżjoni tal-Kummissjoni tal-Kummerċ Ġust.

Min-naħa tagħhom l-atturi jikkontendu li r-responsabbiltà o meno tal-konvenuti jew min minnhom, għad-danni fil-konfront tal-atturi tipprexxindi minn kwalsiasi deċiżjoni tal-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust. L-atturi jsostnu li huma kienu jkunu intitolati jeżerċitaw l-azzjoni odjerna anki mingħajr ma jirrikorru quddiem il-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust.

L-eċċezzjoni tas-soprasessjoni fis-sens li l-Qorti għandha tieqaf milli tkompli tisma' kawża bħala tali sakemm jiġri xi ħaġa li tkun qiegħda ssir f'Qorti oħra, fis-sistema proċedurali tagħna mhijiex kontemplata għaliex l-eċċezzjoni li l-Kodiċi ta' Organizzazzjoni u Proċedura Ċivili (Kap. 12) jikkontempla hija l-eċċezzjoni magħrufa bħala *lis alibi pendens* u din l-eċċezzjoni tipprospetta neċessarjament li jkun hemm żewġ kawżi għaddejjin fl-istess waqt pendenti quddiem il-qrati li jkollhom l-istess mertu.[2]

Madankollu huwa paċifiku fil-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna liema huma r-regoli applikabbli meta ssir talba għas-soprasessjoni bħalma saret fil-kawża preżenti.

Fis-sentenza fl-ismijiet **Joseph Degiorgio vs Avukat Louis Galea et noe** [3] intqal li:

---

[2] **Lawrence Cuschieri vs. Onor. Prim Ministru et** deċiża fit-12 ta' Awwissu, 1994 (QK)(Kollez. Vol: LXXVIII.i.171).
[3] Deċiża fil-5 ta' Ottubru, 1981 (QA).

"Is-soprasessjoni hemm lok għaliha meta l-eżitu tal-kawża li tiġi soprasseduta jkun jiddependi jew almenu jkun jista' jiddependi mill-eżitu ta' kawża oħra, u għalhekk ma jistax ikun hemm lok għas-soprasessjoni jekk ma tezistix din id-dipendenza jew almenu l-potenzjalità ta' din id-dipendenza".

Il-Qorti għandha tilqa' talba għas-soprasessjoni meta jkun spedjenti li tagħmel hekk[4], spedjenti fis-sens fejn il-kwestjoni involuta fil-kawża pendenti quddiem qorti oħra tkun tali li d-deċiżjoni tista' tinfluwixxi l-mertu tal-azzjoni preżenti.[5]

Il-provvediment tas-soprasessjoni huwa għalkollox fid-diskrezzjoni tal-Qorti fil-proċediment ordinatorju tal-ġudizzju. L-eżerċizzju ta' din id-diskrezzjoni tal-ġudikant tiddependi però miċ-ċirkostanzi partikolari u speċjali ta' kull każ.[6]

Is-soprassessjoni huwa rimedju straordinarju u minnha nnifisha hija miżura eċċezzjonalissima għaliex tiffrena l-andament normali ta' kawża b'mod billi twaqqaf għalhekk dik l-ispeditezza li tesiġi l-ġustizzja biex kull kawża tinqata' fi żmien raġonevoli.[7]

Il-Qorti għandha tirrikorri għal dan ir-rimedju straordinarju biss meta hu meħtieġ fl-interess tal-amministrazzjoni tal-ġustizzja f'każ li tinqala' kwistjoni li d-deċiżjoni tagħha tinfluwixxi sostanzjalment fuq l-eżitu tal-kawża, u fl-istess ħin ma tistax tigi eżaminata fl-istess kawża jew ikun spedjenti li tiġi eżaminata f'kawża oħra separata".[8]

---

[4] Ara Kollez. Vol. XXXIX.I.467; u s-sentenza fl-ismijiet **Cassar vs. Xuereb** deċiża fit-12 ta' Marzu 1973 (QA).
[5] Ara s-sentenza fl-ismijiet **Galea vs. Galea** deċiża fit-23 ta' April 1955 (App. Inf.).
[6] Ara s-sentenza fl-ismijiet **Calamatta Carmelo et vs. Darmenia Mario et** (App. Inf.)(PS). Ara wkoll is-sentenzi fl-ismijiet **Grech noe vs. Buttigieg et noe** deċiża fis-26 ta' Marzu 1984 (QA) u **Francis Xuereb pro et noe vs. Kontrollur tad-Dwana**, deċiża fl-10 ta' Ottubru, 2005 (App. Inf.).
[7] Ara s-sentenza fl-ismijiet **Dottor Alfred Mifsud vs. Onorevoli Prim Ministru** deċiża fl-20 ta' Lulju, 1994 (QK).
[8] Ara s-sentenza fl-ismijiet **Gaffarena Joseph et vs. Mixer Concrete Works Limited et** (PA)(NC). Ara wkoll Kollez. Vol. XLI.I.507.

Applikati dawn il-prinċipji li joħorġu mill-ġurisprudenza tal-Qrati tagħna għall-każ odjern, din il-Qorti tqis li l-kawża l-oħra (Rikors Maħluf numru 592/2009/2 MC) qiegħed ikun mitlub mill-Awtorità konvenuta li jsir stħarriġ ġudizzjarju li jista' jwassal biex id-deċiżjoni msemmija tal-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust tal-15 ta' Ottubru 2008 tkun dikjarata nulla u inattendibbli.

Min-naħa l-oħra, fil-kawża preżenti l-atturi qegħdin jitolbu dikjarazzjoni ta' responsabbiltà, likwidazzjoni u ħlas ta' danni li huma allegatament sofrew b'konsegwenza tal-għemil illegali tal-Awtorità konvenuta kif premess fir-Rikors Maħluf tagħhom, kif ġie kkonfermat fid-deċiżjoni tal-Kummissjoni għall-Kummerċ Ġust tal-15 ta' Ottubru, 2008, fejn ġie dikjarat li l-għemil tal-Awtorità konvenuta fil-konfront tal-atturi kien jikser tal-Artikolu 9(1), (2) (e) tal-Kap. 379, u li l-Awtorità konvenuta aġixxiet abbużivament, b'mod illi mmanipulat is-suq sabiex taġevola l-kompetituri diretti tal-atturi.

Għalkemm huwa minnu dak li ntqal mill-atturi fin-nota ta' sottomissjonijiet tagħhom li huma kienu jkunu intitolati jeżerċitaw l-azzjoni odjerna anki mingħajr ma jirrikorru quddiem il-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust, il-fatt li l-kawża preżenti ġiet ibbażata fuq il-premessa li l-allegat għemil illegali tal-Awtorità konvenuta fil-konfront tal-atturi kien ikkonfermat bid-deċiżjoni tal-Kummissjoni għal Kummerċ Ġust tal-15 ta' Ottubru, 2008, din il-Qorti tqis li huwa espedjenti li tiġi ordnata s-soprasessjoni ta' din il-kawża pendenti l-eżitu tal-kawża l-oħra (Rikors Maħluf numru 592/2009/2 MC).

<u>Decide</u>

Għar-raġunijiet kollha premessi, din il-Qorti qiegħda tilqa’ t-talba tal-konvenuta Awtorità għat-Trasport f’Malta kif dedotta fl-eċċezzjoni 3(a) fir-Risposta Maħlufa tagħha, tordna s-soprasessjoni (sospensjoni) ta’ din il-kawża, u konsegwentement tħalli l-kawża *sine die*, riappuntabbli skont il-proviżo għall-Artikolu 964(1) tal-Kap. 12 tal-Liġijiet ta’ Malta, wara li ssir talba minn xi waħda mill-partijiet permezz ta’ rikors sa żmien perentorju ta’ ħmistax-il jum mid-data li fiha l-kawża fl-ismijiet (Rikors Maħluf numru 592/2009/2 MC) tkun għaddiet inġudikat.

L-ispejjeż jibqgħu riżervati għall-ġudizzju finali.

Moqrija

< Sentenza In Parte >

--------------------TMIEM--------------------